

Generalitat de Catalunya

El Clip

**Estudi sobre l'impacte
que per a Catalunya suposa
la creació dels seus propis òrgans
de defensa de la competència**

Presentació

La Llei 1/2002, de 21 de febrer, de coordinació de les competències de l'Estat i les comunitats autònomes, ha estat l'element normatiu bàsic per tal que les comunitats autònomes, en concret la Generalitat de Catalunya, assumeixin les competències que, en virtut de la Sentència 208/1999, d'11 de novembre del Tribunal Constitucional, se'ls reconeix.

D'acord amb l'esmentat marc normatiu i en exercici de la seva potestat autoorganitzativa, la Generalitat de Catalunya, fent ús de l'habilitació que li confereix la disposició addicional dotzena de la Llei 21/2001, de 28 de desembre, de mesures fiscals i administratives, ha aprovat el Decret 222/2002, de 27 d'agost, pel qual es creen els òrgans de defensa de la competència de la Generalitat de Catalunya, que assumeix un model íntegre en relació amb les competències exercides, és a dir, un òrgan administratiu i un òrgan de decisió i superior informe, la Direcció General de Defensa de la Competència i el Tribunal Català de Defensa de la Competència, respectivament.

El director de l'IEA

Sumari

- 1. Introducció**
- 2. Evolució de la qüestió**
- 3. Naturalesa de la competència controvertida**
- 4. La Llei 1/2002, de 21 de febrer, de coordinació de les competències de l'Estat i les comunitats autònomes**
- 5. Concreció dels canvis exposats que afecten la Generalitat de Catalunya**
- 6. Conclusions**

© Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Autonòmics

Bda. de St. Miquel, 8 (Palau Centelles)

08002 Barcelona

tel. 933429800 - fax 933429801

iea.gov-ri@gencat.net

www.gencat.net/governacio-ri/iea

Edició: juliol 2003

Dipòsit legal: B. 29062-2000

Impressió: Sprint Copy

El Clip n° 23

**ESTUDI SOBRE L'IMPACTE
QUE PER A CATALUNYA SUPOSA
LA CREACIÓ DELS SEUS PROPIS ÒRGANS
DE DEFENSA DE LA COMPETÈNCIA**

Treball realitzat per Josep Lluís García i Ramírez, advocat en cap de l'Assessoria Jurídica del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya

1. Introducció

Per comprendre la transcendència que la creació dels òrgans de defensa de la competència té per a Catalunya resulta de tot punt necessari, si més no de manera molt resumida, aclarir amb caràcter previ el significat que, des d'una perspectiva jurídica i econòmica, té aquesta matèria per al correcte funcionament del mercat i per als subjectes que hi actuen, és a dir, productors i consumidors tant de béns com de serveis i, així mateix, la problemàtica competencial que pot plantejar.

En relació amb aquesta qüestió, el Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea, de 25 de març de 1957, consagra de manera explícita la prohibició a les empreses perquè, entre elles, puguin arribar a pactar acords o prendre decisions d'associacions d'empreses, així com igualment prohibeix les pràctiques concertades que afectin o puguin afectar de manera apreciable el comerç entre els estats membres i que tinguin per objecte o efecte impedir, restringir o falsejar la competència dins del mercat comú;¹ prevenció aquesta que té especial transcendència si tenim en compte que l'actual Unió Europea té el seu origen en una unió de caire econòmic, és a dir, la Comunitat Econòmica Europea, la qual considera que un dels eixos fonamentals de la política de la Comunitat és el respecte a la lliure competència.²

Ara bé, no és l'objecte d'aquest treball fer l'anàlisi de les diferents tipologies de pràctiques restrictives, ja siguin verticals o horitzontals, ni l'estudi de les possibles exempcions a la prohibició general d'acords restrictius, aspectes aquests que no estan relacionats amb la qüestió competencial, sinó esbrinar com es produeix el repartiment de la competència, una vegada constatada que la preservació de la lliure competència és un tema essencial, ja no tan sols pel que fa a l'espai econòmic europeu, sinó en els mercats on territorialment exerciten les seves potestats públiques i desenvolupen la seva activitat diferents ens territorials, ja siguin estats federals, comunitats autònomes o regions, en funció de la seva pròpia estructuració política i administrativa.

Plantejada la qüestió en aquests termes, podem indicar que la problemàtica no es produeix tant en relació amb la regulació substantiva de la competència, és a dir, l'elaboració de la norma específica (reglament en l'àmbit del dret comunitari, llei o reial decret en el de l'ordenament jurídic de l'Estat espanyol), com en la seva execució. Una vegada constatat el respecte necessari del principi de la lliure competència i la condemna de les conductes, pràctiques o acords que s'hagin d'entendre atemptatoris de l'esmentat principi i la correlativa sanció, arbitrànt un procediment per poder eventualment imposar-la, resulta fonamental establir a quina autoritat, comunitària, nacional, autonòmica o regional, s'atribueix la competència per tal d'instruir i resoldre la qüestió.

¹ En aquest sentit l'article 1 de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, disposa: "1. Se prohíbe todo acuerdo, decisión o recomendación colectiva, o práctica concertada o conscientemente paralela, que tenga por objeto, produzca o pueda producir el efecto de impedir, restringir, o falsear la competencia..."

² El Tractat dedica tot el capítol I del títol primer de la seva tercera part (articles 85 a 102) a tractar les normes sobre la competència.

En aquest context és on s'emmarca l'assumpció per part de la Generalitat de Catalunya de les competències d'execució de la normativa estatal en l'àmbit del territori català, si bé aquesta darrera afirmació no es pot entendre com una veritat absoluta, sinó que aquest principi de territorialitat (punt de connexió) de l'aplicació cabdal en la delimitació de l'exercici de les competències de les comunitats autònomes envers l'Estat haurà de ser modulats.

2. Evolució de la qüestió

Des de l'aprovació de la Constitució espanyola, de 27 de desembre de 1978, i com a conseqüència d'aquesta l'Estatut d'autonomia de Catalunya, de 31 de desembre de 1979, una de les qüestions més controvertides ha estat l'abast de les competències a exercir en matèria de comerç interior i, en concret, la delimitació de la previsió continguda al seu article 12.5, el qual atribueix a la Generalitat de Catalunya, sempre d'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general, competència exclusiva en "comerç interior, defensa dels consumidors i dels usuaris, sens perjudici de la política general de preus i de la legislació sobre la defensa de la competència".

De manera reiterada s'havia reclamat que, sobre la base d'aquest títol competencial, corresponia a la Generalitat de Catalunya la competència d'execució en tot allò relatiu a la defensa de la competència en l'àmbit territorial català, i mostra d'aquesta afirmació va ser el recurs d'inconstitucionalitat presentat per la Generalitat de Catalunya el 18 d'octubre de 1989 contra determinats preceptes de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència.³

No obstant això, no ha estat fins l'aprovació de la Llei 1/2002, de 22 de febrer, de coordinació de competència de l'Estat i les comunitats autònomes en matèria de defensa de la competència que s'ha produït de manera efectiva l'atribució d'aquest títol competencial, de manera plena, per a totes les comunitats autònomes i, per extensió, a la Generalitat de Catalunya.⁴

Però el que resulta determinant per comprendre aquesta modificació radical és el contingut de la Sentència 208/1999, d'11 de novembre, del Tribunal Constitucional, dictada en resolució dels recursos d'inconstitucionalitat abans esmentats, la qual hem d'estudiar per comprendre'n l'abast i, el que és més important, la significació que per a Catalunya té en atenció a la creació dels òrgans que ens ocupen.

³ En realitat es van presentar dos recursos, el número 2009/1989 i el 2027/1989, presentats per la Generalitat de Catalunya i la Comunitat Autònoma del País Basc, si bé es varen acumular.

⁴ El reconeixement de la competència es produeix amb la Sentència 208/1999, d'11 de novembre, del Tribunal Constitucional, la qual, tot i reconeixent aquesta competència a les comunitats autònomes i per tal d'evitar l'existència de buits en l'execució de la competència, determina: "8. *Dados los términos en que se declara la inconstitucionalidad de los preceptos a que se hace referencia en el fundamento jurídico anterior, ha de diferirse la nulidad de los mismo hasta el momento en que, establecidos por el Estado los criterios de conexión pertinentes, puedan las Comunidades Autónomas recurrentes ejercer las competencias ejecutivas que aquí se les reconocen. Pues, de lo contrario, se produciría en la defensa de la competencia un vacío no conforme con la Constitución, pues los intereses constitucionalmente relevantes que con ella se tutelan podrían verse desprotegidos en el ámbito en el que la potestad ejecutiva correspondiese a las Comunidades Autónomas.*"

La Sentència distingeix de manera molt clara entre el que és la normativa reguladora del dret de la competència, és a dir, "legislació sobre la matèria" (que, com hem exposat, podem subdividir entre l'estrictament substantiva i la procedimental), respecte de la qual es produeix un reconeixement específic de la competència exclusiva estatal, del que és l'aplicació de l'esmentada normativa, és a dir, el dret substantiu o matèria estatal, fent ús de les normes procedimentals també estatals, i que correspon a les comunitats autònomes que tinguin atribuïda la competència en matèria de comerç interior, és a dir, la competència d'execució.

3. Naturalesa de la competència controvertida

En els termes abans esmentats la competència controvertida és, com hem exposat, la d'execució el que ens porta, en segon lloc, a esbrinar a qui li correspon, en l'àmbit territorial de l'Estat, l'aplicació de la normativa material o substantiva reguladora de la defensa de la competència, és a dir, en termes molt simplificadors, la competència sancionadora i la funció o actuació consultiva, atès que la competència normativa resta íntegrament reservada a l'Estat.

Establert el sostre competencial màxim que pot correspondre a les comunitats autònomes, és a dir, l'execució de la legislació estatal en matèria de defensa de la competència, s'ha de determinar quin és l'abast que d'aquest àmbit competencial atorga la referida Sentència a les comunitats autònomes, és a dir, si l'exercici de la competència és ple o, com es conclou per la Sentència, té certs límits. Així hem de fer dues consideracions:

1. S'estableix un doble criteri per a l'atribució de competència. Un de positiu, que requereix que es tracti d'actuacions executives a portar a terme en l'àmbit territorial de les comunitats autònomes, i un segon, negatiu, i citem textualment, "que no afectin el mercat supracomunitari".⁵ Això ens permet afirmar que si bé la competència estatal en matèria de legislació és inqüestionable, per tal que l'Estat pugui assumir competències en l'àmbit de l'execució, resultarà necessari que es produeixi la presència del "supracomunitari". Per tant, podem mantenir que, primàriament, correspon a les comunitats autònomes la competència d'execució (com és el cas de Catalunya, article 12.5 de l'Estatut, de la normativa en matèria de comerç interior) i, subsidiàriament, a l'Estat si afecta l'àmbit supracomunitari o l'actuació afecta la unitat del mercat.

⁵ "La competencia ejecutiva que, en materia de defensa de la competencia, cabe atribuir a las Comunidades Autónomas, en virtud de la asunción de comercio interior se halla, pues, limitada a aquellas actuaciones ejecutivas que hayan de realizarse en su territorio y que no afecten al mercado supracomunitario. De modo que no sólo la normación, sino todas las actividades ejecutivas que determinen la configuración real del mercado con trascendencia extracomunitaria habrán de atribuirse al Estado, al que corresponderán, por lo tanto, las actuaciones ejecutivas en relación con aquellas prácticas que puedan alterar la libre competencia en un ámbito supracomunitario o en el conjunto del mercado nacional, aunque tales actuaciones se realicen en el territorio de cualquiera de las Comunidades Autónomas recurrentes; pero, con esas limitaciones, la competencia ejecutiva atribuida a las Comunidades Autónomas por sus respectivos Estatutos, no puede resultar enervada por la legislación del Estado."

2. La llibertat de les comunitats autònomes per tal d'organitzar lliurement i d'acord amb el principi d'autoorganització, propi de les comunitats autònomes en el marc constitucional i estatutari, els seus propis òrgans de defensa de la competència.⁶

4. La Llei 1/2002, de 21 de febrer, de coordinació de les competències de l'Estat i les comunitats autònomes

Els dos criteris bàsics exposats en el punt anterior, juntament amb d'altres de no menor importància, són els que van influir en el legislador estatal a l'hora d'aprovar la Llei 1/2002; norma aquesta que el mateix Tribunal Constitucional va demandar l'Estat perquè la dictés amb celeritat, en virtut del principi de lleialtat constitucional. Els aspectes més destacables de la norma, en referència a l'objecte d'aquest estudi són:

1. En primer lloc, la Llei, atès que estem en presència de l'exercici d'una competència íntimament lligada al territori però també al principi d'unitat del mercat, estableix, com no podia ser d'altra forma, els punts de connexió, encara que certament aquests no apareixen delimitats amb una especial precisió.⁷ En aquest sentit es pot considerar que el legislador estatal prefereix deixar-los en la indefinició, criteri aquest que si examinem el dret comparat deriva de l'experiència assolida en altres països on aquest exercici de competències d'execució es deixa igualment en l'àmbit de l'actuació d'altres ens territorials inferiors. Per tant, atesa la dificultat d'establir una regla clara al respecte, serà l'anàlisi de cada cas en concret la que ens permetrà determinar a qui correspon conèixer exercir la competència, tenint en compte en tot cas el principal límit de l'exercici de la competència, és a dir, que no afecti el comerç extracomunitari.

2. Com a conseqüència del que hem exposat, la norma tendeix a ser, tal i com el seu títol estableix, una veritable norma de coordinació, però també, i fonamentalment, de col·laboració.

La col·laboració resulta fonamental (sens perjudici del plantejament dels inevitables conflictes, els quals evidentment seran, gairebé en la seva totalitat, de caire positiu), i així les fluides relacions entre els òrgans (fonamentalment els de caire instructor) de les diverses administracions han de plantejar-se per la via d'anar fixant de manera constant els

⁶ Sentència 208/1999, d'11 de novembre, del Tribunal Constitucional, en el fonament jurídic 6 determina: "... sino que se parte de entender "legislación" como regulación material y no se pone en duda, de otro lado, que la función ejecutiva atribuida a las Comunidades Autónomas por sus respectivos Estatutos de Autonomía cuando al Estado corresponde la legislación sobre una materia comprenda, en principio, los actos administrativos de ésta (es decir, la potestad de administrar, así como, en su caso, la de dictar reglamentos internos de organización de los correspondientes servicios, como hemos declarado tempranamente -SSTC 18/1982, 35/1982, y 39/1982 [RTC 1982/39]-, ya que se admite pacíficamente por las partes que las facultades de inspección, control y sanción así como la ordenación de la actividad de los servicios en materia de defensa de la competencia pertenecen al ámbito de la función ejecutiva..."

⁷ L'article 1.1 de la Llei 1/2002, de 21 de febrer, de defensa de la competència, disposa: "1. Corresponderá al Estado el ejercicio de las competencias reconocidas en la Ley 16/1989, de 17 de julio, de Defensa de la Competencia, respecto de los procedimientos que tengan por objeto las conductas previstas en los artículos 1, 6 y 7 de la mencionada Ley, cuando las citadas conductas alteren o puedan alterar la libre competencia en un ámbito supraautonómico o en el conjunto del mercado nacional, aun cuando el ejercicio de las tales competencias haya de realizarse en el territorio de cualquiera de las Comunidades Autónomas."

critèris que en cada cas seran emprats per fixar la competència i, en aquest sentit i com veurem més endavant, els convenis seran les eines adients per instrumentalitzar-les.

3. Cada comunitat autònoma tindrà la facultat per establir, en l'exercici de la seva potestat autoorganitzativa, l'estructura dels seus propis òrgans de defensa de la competència. Així, la Llei no fixa com ha de ser l'estructuració que estableixi cada comunitat autònoma; fet aquest que resulta lògic atès que no es tracta, en puritat, de l'exercici de funcions en matèria de defensa de la competència, sinó de la referida potestat autoorganitzativa, en virtut de la qual es creen els òrgans cridats a executar-la. Cada comunitat autònoma haurà de tenir en compte que deriva del mateix redactat⁸ de la Llei 1/2002 la necessitat de preservar amb absoluta separació els àmbits d'instrucció i de sanció, resolució o informe. És per això que atenent el que hem exposat anteriorment podem distingir les tipologies d'actuació següents:

- a) Crear òrgans d'instrucció (inserir en l'estructura administrativa) i òrgans de resolució (dotats de la independència necessària).
- b) Crear únicament òrgans de resolució.
- c) Crear únicament òrgans d'instrucció.

En el primer cas l'exercici d'aquesta potestat autoorganitzativa és plena, assumint al màxim les competències que l'ordenament jurídic potencialment atribueix a la comunitat autònoma; en el segon, així com en el tercer, l'opció escollida fa incidir encara més en la necessària col·laboració entre els òrgans estatals i autonòmics de defensa de la competència, si bé el nivell de relació varia substancialment en uns casos o en uns altres.

Es constata, per tant, que en tots els supòsits és necessària la interrelació entre els òrgans autonòmics d'instrucció amb els estatals de decisió (Tribunal de Defensa de la Competència), o entre els òrgans de resolució de les comunitats autònomes i el d'instrucció de l'Estat (Servei de Defensa de la Competència); interrelació que indefectiblement s'haurà de vehiculitzar per la via dels convenis corresponents, previstos en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.⁹

4. Diferent d'aquest nivell de col·laboració fins ara exposat i que es concreta més en l'àmbit de la col·laboració interadministrativa de la Llei 30/1992, és el previst a l'article 5 de la Llei 1/2002, on es crea el Consell de Defensa de la Competència, i que es manifesta com l'instrument màxim d'interrelació entre les diverses instàncies estatal i

⁸ L'article 4.1 de la Llei 1/2002, de 21 de febrer, de defensa de la competència, disposa: "1. El Servicio de Defensa de la Competencia y el Tribunal de Defensa de la Competencia podrán celebrar convenios de colaboración con los órganos competentes de las Comunidades Autónomas para la instrucción y resolución de los procedimientos que tengan por objeto conductas que sean competencia tanto del Estado como de estas últimas. Dichos convenios establecerán las formas y mecanismos concretos a través de los cuales se instrumentará la referida colaboración."

⁹ L'article 6 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, regula els convenis de col·laboració.

autonòmica, òrgan aquest de caràcter consultiu, però en cap cas de caire decisiu.

5. Finalment, no obstant ser desitjable assolir un alt grau d'acord atesa l'esmentada indefinició dels punts de connexió, la Llei crea, a l'article 3, la Junta Consultiva en Matèria de Conflictes (amb antecedents en l'homònim òrgan dependent del Consell de Política Fiscal i Financera), i que es constitueix, així mateix, en l'instrument de tancament del sistema que decideix d'acord amb el procediment que la norma preveu (que no és en aquest moment del nostre interès) els conflictes positius produïts entre les comunitats autònomes i l'Estat, o entre les comunitats autònomes, resolució que en tot cas no té caràcter vinculant i que deixa oberta la via jurisdiccional, que serà la contenciosa administrativa, circumscrita a l'Audiència Nacional.

5. Concreció dels canvis exposats que afecten la Generalitat de Catalunya

Abans d'aprofundir en la significació que la creació dels òrgans de defensa de la competència suposa per a Catalunya hem de descriure l'opció que en exercici de l'esmentada potestat autoorganitzativa s'ha pres amb vista a la seva estructuració.

El Decret 222/2002, de 27 d'agost, pel qual es creen els òrgans de defensa de la competència de la Generalitat de Catalunya, opta per la primera de les opcions exposades en l'apartat anterior, és a dir, la creació de la totalitat dels òrgans que, d'acord amb la normativa en la matèria, són necessaris per al ple exercici d'aquesta potestat administrativa:¹⁰ un tribunal, el Tribunal Català de Defensa de la Competència i un òrgan administratiu, la Direcció General de Defensa de la Competència. Garantint, per tant, una absoluta i escrupolosa diferenciació entre els àmbits d'actuació de l'òrgan administratiu i el d'enjudiciament i informes.

Aquesta opció es concreta, en relació amb el Tribunal, en un òrgan que tot inserir-se dins l'estructura administrativa, ja que es constitueix en un organisme autònom de caràcter administratiu adscrit al Departament d'Economia i Finances, té garantides per expressa declaració de la Llei, disposició addicional dotzena de la Llei 4/2002, de 26 de maig, de mesures fiscals i administratives (norma que n'autoritza la creació) la seva autonomia i independència. S'imposa, per tant, un esquema semblant al de l'Estat, on el Tribunal de Defensa de la Competència, amb la mateixa naturalesa i independència però en aquest cas respecte del Ministeri d'Economia, té atribuïda la missió d'enjudiciar els

¹⁰ La disposició addicional dotzena de la Llei 21/2001, de 28 de desembre, de mesures fiscals i administratives, va determinar: "Creació dels òrgans de defensa de la competència de la Generalitat.

1. S'autoritza el Govern perquè pugui crear i regular els òrgans de defensa de la competència de la Generalitat, dins el marc jurídic que aprovi l'Estat per tal de determinar el règim de distribució de competències entre aquest i les comunitats autònomes.

2. Els òrgans a què es refereix l'apartat 1 s'han d'adscriure al Departament d'Economia i Finances. L'òrgan equivalent al Tribunal de Defensa de la Competència que es creï ha de tenir el caràcter d'organisme públic amb personalitat jurídica pròpia, autonomia de gestió i plena independència."

assumptes que el Servei de Defensa de la Competència (òrgan equivalent a la nostra Direcció General de Defensa de la Competència) instrueix, i això sens perjudici d'altres funcions d'autorització i l'emissió d'informes quan això sigui preceptiu.

Però la plena independència que suposa la norma que autoritza la creació no pot quedar com un mer principi, sinó que requereix la necessària concreció legal que en garanteixi l'efectivitat; efectivitat que es concreta en un doble àmbit, i essencialment respecte del Tribunal Català de Defensa de la Competència, òrgan de naturalesa decisòria:

1. Respecte dels membres del Tribunal (president i vocals), resten sotmesos a un règim d'incompatibilitats específic (article 5).

2. Respecte de la durada del càrrec, es fixa en un període de 5 anys renovable per un altre de la mateixa durada, cosa que deixa l'òrgan al marge de canvis en la direcció política.

Així mateix, i per refermar la mateixa posició dels òrgans de defensa de la competència creats envers els ja existents a nivell estatal, i en concret respecte del Tribunal Català de Defensa de la Competència, la Llei li atorga les mateixes prerrogatives que es reconeixen a l'òrgan estatal equivalent.¹¹

Exposada, per tant, l'opció assolida per la Generalitat de Catalunya, és el moment de concretar la seva significació, actual i futura:

1. En primer lloc, ha suposat, tal com reiteradament hem manifestat, l'exercici de la potestat autoorganitzativa de la Generalitat de Catalunya. Es podria considerar que l'opció escollida és excessivament mimètica de la prevista a nivell estatal. No obstant això, el marge de maniobra era per al legislador realment limitat, atenent la voluntat expressada pel Parlament de Catalunya respecte de la necessitat de creació de la totalitat dels òrgans de defensa de la competència, i que es concretava en crear un òrgan administratiu i un altre de decisor. I és respecte d'aquest darrer on es podia haver plantejat l'opció de crear el Tribunal com un ens públic. No obstant això, atenent la configuració que el Decret legislatiu 2/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'estatut de l'empresa pública catalana, els atorga (és a dir, que es caracteritzin per ajustar la seva activitat a l'ordenament jurídic privat), tal fet feia inviable aquesta possibilitat.

En conseqüència, el que resulta fonamental no és tant que es configuri com un organisme autònom de caire administratiu, sinó que s'arbitrin de manera clara els mecanismes per garantir-ne l'eficàcia plena.

¹¹ Apartat 4 de l'article 1 del Decret 222/2002, de 27 d'agost, pel qual es creen els òrgans de defensa de la competència de la Generalitat de Catalunya: "4. Per al compliment de les seves finalitats el Tribunal Català de Defensa de la Competència gaudeix dels drets i prerrogatives que es reconeixen a l'òrgan equivalent de l'Estat en particular la potestat d'efectuar intimacions o requeriments, i imposar sancions i multes coercitives previstes en els articles 9 a 13 de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència."

2. El fet que hagi estat la Generalitat de Catalunya la primera comunitat autònoma en crear els òrgans de defensa de la competència i haver optat per l'assumpció plena de les competències que en podia assolir, fa, així mateix, que sigui un punt de referència per a la resta de comunitats autònomes, i sobretot permet iniciar, una vegada realitzats els actes constitutius del Consell de Defensa de la Competència, la via de la col·laboració amb els òrgans equivalents de l'Estat, permetent una assumpció més o menys ràpida d'aquells assumptes que essent objecte d'un expedient iniciat pels òrgans estatals corresponen a la nostra comunitat autònoma.

3. Incidir directament en el mercat català, però en aquest sentit hem de tenir en compte que les limitacions ja esmentades que imposa la doctrina constitucional, caràcter no supracomunitari de l'actuació i respecte al principi de la unitat de mercat, implicaran una anàlisi prèvia de la qüestió controvertida a l'efecte de determinar que veritablement els òrgans catalans ostenten la competència.

Feta aquesta precisió, les conseqüències que deriven per a l'economia catalana de l'existència dels òrgans propis en matèria de defensa de la competència seran:

- L'assumpció d'una sobirania més plena en matèria de política econòmica.
- El reforçament del principi de lliure mercat i llibertat d'empresa¹² constitucionalment reconegut.
- Una millora de la competitivitat de les empreses que actuen en el mercat català en la producció de béns i serveis i, el que és més rellevant, en les diferents fases en què s'articula el procés productiu; la qual cosa, pel seu efecte multiplicador, incidirà en els demandants intermedis de béns i serveis (empreses) i, en darrera instància, en els seus demandants i consumidors finals.
- Tot i que la inflació es constitueix com una magnitud mesurable en termes legals a nivell estatal, certament es pot afirmar que l'objectiu d'una més gran competitivitat i el reforçament del principi de lliure competència derivat de les actuacions dels òrgans que ens ocupen incidirà igualment en la consecució d'un nivell d'inflació més reduït a Catalunya, amb la reducció que això suposarà davant del nivell d'inflació estatal.

4. Un altre aspecte, més formal, però amb incidència evident a curt i mitjà termini en el funcionament del mercat a Catalunya i que es produirà de manera semblant en els mercats de les comunitats autònomes que vagin creant els seus propis òrgans de defensa de la competència, sobretot en els casos en què també creïn un òrgan resolutori, serà la disminució substancial dels expedients que resten pendents, bé de coneixement, bé d'instrucció pels òrgans estatals, atès el seu reduït impacte, i que veuran accelerada la seva tramitació.

¹² Article 38 de la Constitució espanyola, de 27 de desembre de 1978: "38. Se reconoce la libertad de empresa en el marco de la economía de mercado. Los poderes públicos garantizan y protegen su ejercicio y la defensa de la productividad, de acuerdo con las exigencias de la economía general y, en su caso, de la planificación."

Aquest efecte és essencialment positiu si considerem que els desajustaments del mercat per l'existència de pràctiques restrictives de la lliure competència poden produir-se temporalment en un curt període de temps, i que la persistència d'aquests desajustaments per la manca de resposta adequada en un curt termini pot consolidar situacions no desitjables que facin, si la seva esmena no es produeix amb una rapidesa més o menys equivalent, menys efectives les mesures que tendeixin al restabliment de la lliure competència vulnerada.

5. No podem finalitzar sense fer una advertència final. Tal com ja hem exposat, la competència que assoleix la Generalitat de Catalunya és una competència d'execució, limitada pel principi de territorialitat i pel respecte al concepte "supracomunitari", entès com el fet que l'actuació bé transcendeix materialment l'àmbit d'una comunitat autònoma, o bé que sense fer-ho, en produir-se en l'àmbit estricte del territori, té evident incidència en el mercat estatal. Però, hem de dir que no totes les conductes que des de la perspectiva de la norma material serien susceptibles de sanció o coneixement són competència dels òrgans catalans; així, solament ho seran les conductes previstes en determinats preceptes de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, i certes autoritzacions.¹³ En efecte, la Sentència del Tribunal Constitucional no fa esment ni a les competències en matèria de concentracions ni en relació amb els ajuts públics (si bé algun autor, i respecte de determinades concentracions,¹⁴ no veu inconvenient per assolir les competències si afecten únicament el mercat català).

6. Conclusions

La creació dels òrgans de defensa de la competència catalans té un doble significat. Un de juridicopolític, el qual suposa l'increment de les competències que corresponen a la Generalitat de Catalunya en matèria de comerç interior, i un altre, estrictament econòmic, que incideix directament en el funcionament de l'economia catalana permetent que aquesta sigui més competitiva, la qual cosa incidirà en una moderació del nivell de preus i de la inflació i implicarà igualment una modernització de les nostres estructures.

¹³ Article 2 del Decret 222/2002, de 27 d'agost, pel qual es creen els òrgans de defensa de la competència de la Generalitat de Catalunya: "Article 2. Competències

1. Corresponen al Tribunal Català de Defensa de la Competència, en el marc de les previsions de la Llei 1/2002, de 21 de febrer, de coordinació de les competències de l'Estat i les comunitats autònomes en matèria de defensa de la competència, l'aplicació de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, en els àmbits següents:

a) Els procediments que tinguin per objecte les conductes previstes als articles 1, 6 i 7 de l'esmentada Llei.
b) L'atorgament de les autoritzacions previstes a l'article 4 de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència.

2. Així mateix li corresponen totes aquelles altres competències que, d'acord amb la referida Llei 1/2002, pot assumir en el seu àmbit territorial i previstes a la Llei 16/1989."

¹⁴ Article sobre "Els òrgans autonòmics de defensa de la competència", publicat al butlletí *Nota d'Economia* (pàg. 126). Elaborat pel senyor Joan Carles Costas i Terrones, director general de Defensa de la Competència de la Generalitat de Catalunya.

